

Examenul de bacalaureat – examenul unei națiuni

/ Comunicat de presă / 26 mai 2020 /

Tabloul măsurilor de prevenție sub semnul căruia stă această perioadă, cu restricționarea anumitor drepturi care limitează satisfacerea unor nevoi semnificative pentru ființa umană, cum ar fi nevoia de independență, nevoia de apartenență la un grup (nevoia de afiliere) sau nevoia de siguranță emoțională, provoacă o reacție firească de frustrare. Atunci când vorbim de adolescență și tinerețe timpurie, adică de vârsta de 17-18 ani, când personalitatea caută să se manifeste într-un mod original, să se diferențieze și astfel să își exprime identitatea, frustrarea capătă noi valențe, putând ataca această identitate și putând fi însoțită de emoții negative, tensiune sau tulburări de comportament. Identitatea este o construcție socială câștigată în ani, cu greu, cu efort, cu sondarea zonelor de lumină și de umbră ale personalității tinerilor, fiind o achiziție cu care aceștia trăiesc și prin care se definesc întreaga lor viață. Din această rațiune, orice măsură care pune în pericol identitatea asumată la această vârstă are consecințe peste generații, nu numai pe plan individual, ci și social.

În spectrul structurilor noastre motivaționale, nu avem doar nevoile mai sus menționate, ci și nevoia de a fi respectați, de a ne fi recunoscute meritele și de a simți că potențialul nostru natural este împlinit. Mai mult, ne clădim logica existenței noastre pe baza unor credințe, a unor valori care ne influențează așteptările, ne setează standardele și ne motivează comportamentul. Calea ușoară poate că este mai puțin marcată de efort, este mai atrăgătoare, dar este și lipsită de satisfacții și demontează una din credințele pe care se bazează o societate progresistă, și anume credința că efortul contează pentru rezultate, iar rezultatele contează pentru recompensă și pentru satisfacția în viață.

Contează ceea ce ne dorim pentru această generație și pentru viitorul nostru – ne dorim o generație cu o identitate marcată de frustrare și emoții negative, cu un respect de sine scăzut, cu credința că efortul nu contează, o generație submotivată și, ca urmare, neperformantă sau ne dorim tineri cu încredere în ei, în capacitatea lor de a face față provocărilor, rezilienți și conștienți că efortul le este răsplătit?

La această întrebare reprezentanții Consorțiului Universitaria (Academia de Studii Economice din București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea din București, Universitatea de Vest din Timișoara) răspund la unison – ne dorim ca toți tinerii României să fie motivați și încrezători în forțele proprii, să aibă atitudine de învingători și să nu se considere intrați pe ușa din dos într-o societate pe care ne-o dorim mai bună și mai performantă.

Orice tip de proces vizează îndeplinirea unor obiective specifice, nu se desfășoară doar de dragul procesului în sine. Procesul de învățământ nu face excepție de la această regulă generală. În contextul educației există trei activități fundamentale care definesc procesul: predare – învățare – evaluare. Toate trei sunt obligatorii pentru un proces de învățământ complet. Eliminarea sau ciuntirea uneia din aceste activități atrage după sine diminuarea șanselor de îndeplinire a obiectivelor vizate. În contextul procesului de învățământ, evaluarea are dublu rol: de reglare pe parcurs a calității educației și de selecție a educabililor (la finalul unui ciclu de învățământ) pentru treptele superioare la care se desfășoară procesul. Ambele roluri sunt esențiale pentru un proces didactic calitativ și echitabil. Lipsa unei evaluări adecvate pe parcurs reduce șansele unui proces de învățământ adaptat nevoilor reale ale educabililor, iar lipsa unei selecții adecvate la început/final de ciclu de învățământ atrage după sine inechități și irosirea de resurse. Examenul de bacalaureat este, pe întregul mapamond, principala formă de evaluare care certifică competențele absolvenților de studii liceale. Practic, principala formă de evaluare care certifică nivelul în care procesul de învățământ desfășurat în timpul studiilor liceale și-a atins obiectivele. Examenul de bacalaureat este o metodă standardizată de măsurare a competențelor dobândite de elevi, în opoziție cu mediile încheiate de profesorii de la clasă care pot avea grile/standarde diferite de evaluare și ca atare pot crea inechități în clasificarea și ierarhizarea absolvenților aceluiași ciclu de învățământ. Studii multiple din domeniul științelor educației evidențiază faptul că, de-a lungul globului, rezultatele absolviților de liceu la examenul de Bacalaureat sunt un predictor foarte bun pentru performanța academică ulterioară de care este capabil un absolvent de liceu.

Avantajele pe care le generează un examen de bacalaureat sunt multe: învățând pentru BAC, elevii își consolidează cunoștințele dobândite de-a lungul anilor; existența unui examen de final de ciclu organizat cu seriozitate este un factor care motivează elevii să-și atingă potențialul dar și pe profesorii să depună efort pentru organizarea de activități didactice eficiente; o examinarea națională, unitară, este un parametru bun pentru măsurarea calității educației în orice nivel educațional din întreaga țară, care poate fi utilizat pentru îmbunătățirea eficientă a calității educației; o examinare națională unitară, este o garanție a faptului că în școală se va urma standardul național de învățământ, inclusiv conținutul educațional, profilurile de competențe și altele care au fost reglementate la nivel național; o examinarea sumativă poate motiva suplimentar toate părților interesate ale educației (administrația națională și locală și societatea) să ofere infrastructură educațională, astfel încât să construiască o atmosferă de educație bună; reînvierea conștiinței tuturor părților interesate ale educației (părinți, societate civilă, legislatori, public, industrii) pentru a fi responsabili în îmbunătățirea calității educației.

Dincolo de pierderea avantajelor de mai sus, eliminarea examenului de Bacalaureat și/sau diminuarea exigențelor acestui examen ar atrage după sine consecințe nefaste pentru educabili și pentru sistemul de învățământ în sine. Între acestea, principalele ar putea fi următoarele: crearea unei inechități sociale majore prin punerea pe același palier a celor care sunt capabili de performanță academică de nivel terțiar cu cei care nu sunt capabili de acest nivel de performanță academică; demotivarea generațiilor viitoare de elevi față de învățare, în contextul în care recompensele sociale și de carieră academică și/sau profesională nu mai sunt legate de nivelul de performanță academică de care este capabil un individ; riscul ca locurile din nivelul de învățământ terțiar să fie ocupate de către studenți care știm de la bun început că nu pot face față exigențelor studiilor terțiare ar fi unul crescut, sporind astfel riscul de irosire a resurselor de către sistem și a resurselor personale chiar ale celor care au accesat studii superioare dar nu le-au putut finaliza cu succes; diminuarea atractivității profesiilor care necesită pregătire de nivel mediu și crearea unui vid de profesioniști la nivelul acestora, cu consecințe pe piața forței de muncă; creșterea numărului de șomeri care finalizează studii superioare (cu diplomă sau nu) dar nu sunt capabili să îndeplinească exigențele profesionale ale domeniului în care au urmat studiile terțiare.

Dincolo însă de toate aceste argumente care au parcurs latura psihologică, latura pedagogică și educațională, aspectele civice și de echitate ce guvernează o societate dezvoltată, mesajul nostru ferm este acela că învățământul superior are nevoie de o ancoră puternică iar aceasta este calitatea absolvenților de liceu care au promovat examenul de Bacalaureat. Creșterea calității învățământului românesc din ultimii 10 ani, reliefată prin prezențele universităților românești în clasamentele internaționale, prin polarizarea clară a atenției candidaților înspre universitățile performante nu trebuie să fie amenințată de decizii și acțiuni politicianiste ieftine și care pot avea ca și consecință distrugerea și decredibilizarea nu numai a învățământului superior românesc ci a societății înseși.

Prof. Univ. Dr. Marilen Gabriel PIRTEA

**Președintele în exercițiu al Consorțiului Universitaria
Rectorul Universității de Vest din Timișoara**

